

200.000 ezüst forint mint nyeremény, továbbá 100.000, 50.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, 12.000, 10.000 s. a. t. forint összesen.

14.811 nyeremény-számnak egy millió 909.630 forintot okvetlen nyernie kell ezen, a szabad Frankfurt városa által alapított és biztosított legújabb nagy pénznyeremény-sors-huzásban; ezen jutalomdíj-sors-huzás annál is inkább mindenkinék ajánlatos, mert az a legnagyobb előnyökkel ajándékozik s az által részéről a legjobb biztosítás nyújtatik, mely egyszerű mind annak ügykezelését is magára vállalta. Játéktervek ingyért szolgáltatnak ki. A hivatalos sors-huzási lajstromok, valamint a pénznyeremények a huzás után minden részvételre az alólírott bankház által azonnal megfognak küldetni.

A sors-huzás kezdete nov. 22-kén.
 1/4 eredeti sorsj ára 1 1/2 ft. o. é. bankj.
 1/2 " " " " 3 ft. o. é. " "
 1 " " " " 6 ft. o. é. " "
 Szíves megrendelések, a pénzeszszeg-gel együtt, mihamarabb s közvetlen az alólírtéhoz intézendők.

Homburger Móricz,
 Trierischer-Platz Nr. 9.
 1855 (1-10) m. Frankfurtban

Családok,

kik a közvény- és csizos-bántalmaktól magukat távol - vagy az ellen egy hatóság házi őrszert kezeknél készen tartani óhajtanak, szerencsém van jelenteni, hogy a valódi

Lairitz-féle erdegyapót gyártmányok és készítményekből

egy jól rendezett raktárt tartok. Ezen gyártmányok üdös hatóságáról több mint 150 hiteles bizonyítvány áll a t. e. közönség rendelkezésére, hasznalati utasítások ingyért szolgáltatnak ki. Valamint az e tárgyban tudakozásokra egész készséggel kellő felvilágosítással szolgolok; minél fogva a fenérintettek a t. e. közönség szíves figyelmebe ajánlhatnák. 1820 (5-6)

SIGMUND J.,
 városház-utca 1-ső sz. a. Pesten, a „szőlő-köszörhöz.”

GROSZMANN,
 tudor,
szem- és fül-orvos,
 tizenkilenczedik évi orvosi gyakorlatán, tapasztalatai és legkitünőbb európai tanárok utasításai szerint gyógyít. Rendelési órai a József-téri 11-ik számú Grossz-házban, minden hétköznapon délelőtt 11 órától 12-ig, és délután 2 órától 4-ig. Szegények számára ingyen minden vasárnap a délelőtti órákban. 1850 (2-6)

Nemzeti virágok,

bárony s a legfinomabb szövetből, nemkülönben tollakkal vegyítve, továbbá divat-dísz-tollak, jutányos gyári árák mellett kaphatók. A legkisebb rendelések is a fontnevezett tárgyakból a legkiszélesítőbben s gyorsan megküldetnek. 1847 (2-3)

MELCHER ANTAL
 toll- s virág-gyáros által Bécsben, Neubaun, Burgasse 6-dik sz. a.

Titkos, BÉTEGSEGEK,
 ujonnan keletkezettek
 8 nap alatt
 minőségre nézve
 48 óra alatt
 meggyógyítanak
dr. Fux J.
 23 év óta fenálló rendelési intézetében, anélkül, hogy a beteg foglalatosságában háborgattatnék.
 Rendel: d. u. 1-4 óráig.
 Tiszteletdíjjal ellátott levelek a leggyorsabban eszközölködnek.
 Lakása: Király-utca, 24. sz. a. 1-ső emelet 1193 (10-12)

Nagyszerű vászonárúk végképeni eladása, METH S.-nél Bécsben,

egy esőtűmegből átvett valódi rumburgi, hollandi és szieliazai vásznak, továbbá rumburgi asztalkészletek, törülköző-kendők, színes kanavásznak, 2000 tuczat a legzebb vászon- és batiz-zsebkendők, 22.000 db. legújabb minta szerint készített kintő

férfi- és női-ingeek,

hogy azok mindelebb pénzre tétethessenek, a gyári árakon alól 50%-tel olcsóbbért

a vászonárúk hamisítlan s valódisága biztosítása mellett, áruba fognak bocsájtani.

Levéli megrendelések a pénzeszszeg beklüde vagy postai utávév mellett a lehető leggyorsabban s a legteljesímeretesen eszközölködnek, - s kívánatra mustrák is küldetnek.

A leveleket kérjük e czim alatt küldeni:

„S. METH, Rothenthurmstrasse Nr. 29 in Wien.”

Férfi-ingeek megrendelésénél a nyakbőség pontos mértéke szükségeltetik.

Fehér sirting férfi-ingeek, francia mell betétellel, igen finomak 2 ft., 2 ft. 50 kr. a legfinomabbak.

Színes férfi-ingeek a legzebbek s legújabb francia kelmékből, darabja 2 ft.—2 ft. 50 krig

Férfi-ingeek a legjobb rumburgi vagy hollandi vászonból, darabja 2 ft. 50 kr., 3, 4-5 ftig a legfinomabbak, melyek azelőtt még egyszer annyiba kerültek.

Férfi magyar gatyák valódi rumburgi vászonból darabja 2 ft., félmagyar gatyák 1 ft. 60 kr.

Női-ingeek, rumburgi vagy hollandi vászonból, simák, darabja 2 ft., himzetek 2 ft. 80 kr. 3 ft. 40 krig a legfinomabbak, ezek ára azelőtt szintén még egyszer annyi volt.

1 tuczat kisebbszéru fehér vászon zsebkendő, előbb 2-4 ftig, most csak 1 ft. 20 kr.—2 ftig.

1 tuczat nagyobbszéru fehér finom zsebkendő előbb 4-8 ftig, most csak 2 ft. 50 kr.—4 ftig.

1 tuczat legnagyobbszéru finom rumburgi vászon zsebkendő előbb 10-15 ftig, most csak 5-7 ftig.

1 db. gyapot abrosz ára most csak 50 kr.

1 damasz asztalteríték ára 6 személyre most csak 5, 6, 7-8 ftig a legfinomabbak.

1 damasz asztalteríték ára 12 személyre most csak 10, 12, 14, 15-16 ftig a legfinomabbak.

1 tuczat jöfélé eselőd- vagy konyhakendő ára most csak 2 ft. 50 kr.

tuczat damasz asztal- vagy törülközőkendő ára most csak 5, 6, 7-8 ftig a legfinomabbak.

1 vég 30 rőfös fehér fonalvászon előbb 18 ft., most csak 9 ft.

1 vég 30 rőfös kintő kreaszászon előbb 22 ft., most csak 11 ft.

1 vég 37 rőfös kézi fonat-vászon előbb 28 ft., most csak 14 ft.

1 vég 30 rőfös rumburgi vászon előbb 30 ft., most csak 15 ft.

1 vég 40 rőfös hollandi ceznavászon előbb 28 ft., most csak 14 ft.

1 vég 38 rőfös rumburgi cezrna-vászon, előbb 35-40 ft., most csak 15-20 ftig.

1 vég kintő jő rumburgi vászon 8 inghez, előbb 30-40 ft., most csak 15-20 ftig.

1 vég 50 rőfös hollandi vászon, előbb 40-50 ft., most csak 25-30 ftig.

1 vég 50 rőfös legfinomabb irlandi vászon, előbb 50-60 ftig, most csak 25-30 ftig.

1 vég 54 rőfös legkitünőbb rumburgi vászon ára most csak 25, 27, 29, 33, 36, 40-50 ftig a legfinomabbak.

Mesés olcsó áron adnának még el 1/4 és 1/2 rőf színes vásznak lepedőkre, varrás nélkül, vászon és pamut csinavat, kanavásznak, a legzebb cachemir asztal- s ággyterítők minden színben, kávészendők, perkalok, matrözésinavat, fehér és sárga nankinok.

Egy rakás a legzebb s legnehezebb-féle ószi ruhakelmékből rőf száma 35 kral, cachemirok minden színben 1/4 rőf szélesek, rőfszámra 60 krért. 1317 (5-6)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelentek, és **Pfeifer Nándor** pesti, **Nagel** és **Wischan** budai könyvárúsknál kaphatók:

Közhasznú magyar- és szótár

a magyar irodalmi művekben, magán és hivatalos iratokban, hirdalokban, folyóiratokban és társalgási nyelvben

gyakrabban előforduló idegen szavak megértésére és helyes kiejtésére.

Irta **BABOS KÁLMÁN.**
 8-rét (328 lap). Borítékba fűzve 1 ft. 80 kr.

Latin-magyar SZÓTÁR

a legújabb és legjobb források után.

Szerkesztve **FARKAS ELEK** által.

Dictionarium latino-hungaricum.
 8-rét (511 tömötten nyomott lap). Fűzve 2 ft.

A szülékhez.

Komoly figyelmeztetés.

A tisztelt közönség gyermekei egészségégi állapotának megszervezése és a megelvonok fontartása tekintetéből az általam feltalált és kiállított biztos hatású

„giliszta-csokoladé”

óhajván megszerezni, e törekvéseben - már többször - hamisítva utánzótt készítményvel lön rászédelve, hogy azok, kik egy az enyímhez hasonló minőségű és hatású saját készítményüket szolgálják ki, nyilvános családi bünt követnek el, mert az én készítményem egy oly titok, melyet csak magam bírok és még senkivel sem osztottam meg.

Ennélfogva figyelmeztetem a t. közönséget, szíveskedjék az ügyben bővebb tapasztalás szerzése tekintetéből egyszer egyenesen tőlem megrendelni, a mely alkalommal a küldeményhez csomagolva nyeredő utasító könyvecskéből, egyéb hasznos tapasztalatokon kívül, tisztelt bizományosim névjegyzéke is átnézhető, kiknek száma mintegy 800-rú rug, ezeknél saját készítményű „giliszta-csokoladé” mindenkor kapható. De ily helyekről is csak azon szelekt-kéért állhatok jót, a melyek gyönyörűiteken sajátkezű névalírdásom há lenyomatát viselik.

E figyelmeztetésem szükségos volta kitünik a többi között különösen ez alábbi leveléből is:

T. Krözer Agoston urnak Tokajban!

Uraságodnak bizonyos ily fog esni a tudósítás, hogy „giliszta-csokoladéjának” hatása csudalatos nagyszerű volt. És csakugyan sajnálatos volna, ha önök titka időjárta nem kerülne nyilvánosság elé, mert, dacára a vegyészeti nagyban előhaladásának, az utánzótt „giliszta-csokoladé” az önéhez semmi tekintetben sem hasonlítható. Megkülönböztetett még tisztelettel.

Jaska-Bratinán (Horvátországban), január 16 20-án 1865. **Wiesner Hugo m. k.,**
 földbírtokos.

A megrendelések posta útján utánvévettel történhetők, 1 darab 20 krért; csak nálam Tokajban 6 darab 1 forint.

PESTEN kapható **Török József,** gyógyszerész király-utca 7-dik szám alatt, és **Thalmaier** és társa urnaknál.

Krözer Agoston, gyógyszerész Tokajban.

1265 (4-6)

KÁNYA JÓZSEF

(előbb Böhm és Kánya)

Pesten, József-tér 10-ik sz. a., ajánlja

minden évszakra

dúsán ellátott

legújabb bel- és külföldi

női-divatárú

raktárát.

1168 (10-0)

Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágaköveket, gyöngyöt, színesköveket, aranyat, ezüstöt, asványokat vess és cserél a legmagasabb áron. 1841 (2-2)

Régiségek és természetiek irodája,

Dorottya-utca 11-ik sz. a. Pesten, a Lloydnak átellenében,

hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, övek és mentekötők, a legolcsóbb áron, ugy-szintén egy nagy raktár: asványok, lepkek, bogarak, madár-bőrök, tojások, üvegszemek is találhatók.

Mindennemű **takarópapiros**

(Makulatur) kapható Pesten, egyetem-utca 4-ik sz.

Előzetési föltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csopán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csopán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illételeg, 1865. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábozott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri igitánál 10 krba; háromsor- vagy többszöri igitánál 7 krba számítatik. — Külföldre névre kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstaen és Vogler. — M. Frankfortban: Otto Mollien és Jaeger könyvtárosoké; Bécsben: Oppelik Alajos, — és Pesten: a kertész-gazdasági ügynökésg. Is. József-tér, 14 sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igitátás után 30 ujkr.

Zsarnay Lajos. superintendens.

A sárospataki ref. főiskolának egykori igazgató tanára s a helvét hitvallásnak tisztáninneni egyházkerületének jelenlegi superintendense, Zsarnay Lajos, egyaránt jeles érdemekkel bir mind az egyház, mind az iskola terén.

Bármennyire hiányos legyen is még hazánkban a közoktatási ügy általában: azt tagadni nem lehet, hogy a reform szelleme e részben teljesen fölébredt s a legörvendetesebb tények tanúsítják már azon kitaró szellemi törekvéseket s anyagi áldozatokat, melyek a hazai iskoláügy hiányait pótolni, s korszerű javításokat előmozdítani hivatvák. Szavaink bebizonyítása végett nem akarunk, de nem is szükség részletekbe bocsátkozni; hirdalaink majd minden nap hoznak híreket, melyek a sokáig elhanyagolt tanügyi emelkedéséről, tanintézetünk szaporodásáról s reformjairól, a szaktudós tanárok hivatott buzgalmról, a tanulósegregnek nemcsak számbeli gyarapodásáról, hanem szellemi előmeneteleiről is, s végre az egyes felekezetek, községek, testületek s magánosak e tárgybeli áldozatkészségéről tanuskodnak. Szabad legyen ezuttal az olvasó figyelmét csupán a lapunk mai számában alább közlött „Tanszabadság a sárospataki ref. főiskolában” című czikk számára kikérni, s lehetetlen, hogy minden felvilágosodott hazafi, tartozzék bármely osztályhoz és felekezethez, szívéből ne üdvözölje azon komoly törekvéseket, melyeket ama czikkben följegyezve találánd.

1265 (4-6)

Zsarnay Lajos 1802. év január 1-ső napján, Tornamegye Zsarnó nevű helységében, ottani közbirtokos szüléktől született. Atyja korán elhalván, édesanyja (néhai tudós Csécsey János, sárospataki tanár unokája) vette szorgos gondjai alá három árva gyermekének nevelését. Mindhárom fia a sárospataki ref. kollegium tehetséges, szorgalmas növendéke lett s az édesanya nemskóra megjutalmazva látta szülői gondjait fiainak lelki és testi örvendetes fejlődése által. A legidősb fiu, Ferencz, iskoláit egészen be sem végezve, a sok baleset által látogatott

mányok iránt s örömet beleegyezett édesanyja azon forró óhajtatásába, vajha egyszer a sárospataki kollegiumban a Csécseyek tanári székebe ülhetne.

Zsarnay Lajos kitünő sikerrel végezte be Sárospatakon gymnasiumi s akadémiai pályáját, azaz: a jogi és theologiai tudományokat. Miután az eskütt diákok karába fölvetetett, a rhetorikai osztály vezérlésével, majd az erkölestudomány tanításával bízott meg. De fenmaradt idejét kivált a jogi és politikai tudományok tanulmányozásának szentelte. Ennek köszönhető leginkább, hogy a híres sárospataki jogtanár Kövy Sándornak, ennek utolsó évében helyettese lett, s 1829. évben, midőn Kövy már halálos ágyban feküdt, ez utóbbinak joghallgatásával Zsarnay adta elő a szokásos évi szigorlatot és kövizsgát — még pedig általános elismeréssel. Az akkori jogtanulók között volt többi között a később országos hírivé vált gróf Teleki László is.

ZSARNAY LAJOS.

Eleinte Zsarnay Lajos is ügyvédi pályára készült s midőn őt a sárospataki ref. egyház lelkesíti állomására meghívá, ezt még ekkor nem fogadá el határozottan, mert előbb külföldi egyetemeken volt szándéka a papi hivatalhoz szükséges előkészületeket megszerezni. Nemskóra ezután a tisztáninneni ref. egyházkerület közgyűlése Zsarnay Lajost a sárospataki főiskolában Láczy József halála által megürült főiskolai lelkészségre s egyuttal a keresztény erkölestan s papi tudományok tanszékére meghívá. Mielőtt ez állomását elfoglalná, az egyházkerület anyagi segélyzése mellett, külföldre utazott. A göttingai egyetemben az akkori idő legjelesebb tanáraitól hallgatta a theologiai tudományokat s tanulmányozása keleti nyelveket. Ottlétének második évében, 1831-dik év elején forradalom törvén ki, a tanuló ifjúság szétszórt s a tanítás is megszűnt. Innen Sveiczba tért át, s meglátogatta Bázelt, Genfet, Bern, Zürichet, hol ismét a tudományos, egyházi és népmvelési viszonyok tanulmányozásának szentelte idejét.

édesanyja segedelmére haza ment s mezei gazda lett. A másik testvér, Imre, a jogi pályára lépett s előbb késmárki, majd lósoncezi jogtanár, utóbb tornamegyei tisztviselő, később alispán s több ízben országgyűlési képviselő lett. A harmadik testvér, Lajos, kiről itt szó van, kora ifjúságától fogva nagy elöszereettel viseltett a tuda-

lettel álljon itt néhány adat e köztisztviselő álló férfiú eddigi életrajzából.

1831-dik év november elején lépett Zsarnay Lajos sárospataki tanári hivatalába, melyet harmincz éven keresztül híven és lelkiismeretesen folytatott. A sárospataki főiskola erős támaszt nyert benne, ki szóval és tettel mindenkor oda működött, hogy amaz ősrégi intézetnek fénye ne csak el ne homályosuljon, hanem a kor igényeinek megfelelőleg, azt új meg új virágzásra emelje, régi jó hírét fenntartsa.

Megjött azon idő is, hogy érdemei közméltánylást arassanak, s megjött az alkalom, hogy az iránta terjedő közbizalom nagyobb mértékben nyilvánulhasson. 1848-ik évben az egyházközégek közszavazása után egyházközületi főjegyzőnk választott s már 1860-ban, midőn Apostol Pál superintendens meghalt, a választóközégek csaknem egyhangu szavazata Zsarnay Lajost emelte a tiszáninnenyi egyházkerület superintendensi székebe. Ugyanez alkalommal választott meg báró Vay Miklós is a nevezett egyházkerület s a sárospataki főiskola főgondnokává. S ezen időben — mint olvasóink emlékezni fognak — sulyos megpróbáltatás napjai folytak a magyar protestáns egyház kebelében; atörvényeinkbe s a több százados joggyakorlatba ütközött 1859-i protestáns patens igaztá fel a kedélyeket s idézett elő hangos ellenmondásokat, óvákat s tetteleg fellepéseket országsszerte. Egyházi és világi férfiak egymásután léptek fel a fenyegetett törvényes autonomia védelmére és Zsarnay Lajos is mint eszdzavaró, épen azon napon idéztetett törvények elé, midőnünnepelesen a superintendensi hivatalra avattatott fel. Leginkább báró Vay Miklós befolyása mentette meg azon bizonytalanság alól, mely sorsa felett egy ideig lebegett.

1861-ik év február haváig mint superintendens tanári hivatalát is folytatta Sárospatakon; ezen időben azonban Miskolcra költözött, miután az itteni egyházközégek az Apostol Pál halála által megüritült papi állomásra őt választotta meg. Ezen idő óta általában itt működik, mind az egyházkerület, mind saját híveinek tiszteletével s elismerésével kísérve. A buzgalom és erély, melyet Zsarnay Lajos mindkét minőségben eddig elűvejtett, elismerésre méltó eredményekben nyilvánítódik mind a szorosan egyházi, mind az iskolai s különösen a népnevelési téren. S a mily gondot fordít a kormányzata alatt álló egyházközégek szellemi javára, épen oly gyakorlati eljárást mutat azok anyagi jólétének gyarapítása, az egyházi és iskolai ügyeknek szánt alapokék előteremtése s gyarapítása, a meglévő vagyon biztosítása s rendezése körül.

Vége meg kell még említenünk, hogy Zsarnay Lajos az irodalmi téren is régóta ismert név. Kiadott művei nagy számmal vannak, s leginkább a teológiai, egyháztörténeti szakba tartoznak vagy iskolai használatra szolgálnak.

Ez érdemeit a magyar tudományos Akademia is méltányolván, 1858 ban levelező tagjaul megválasztotta.

Te szép ifju leány!...

Te szép ifju leány, ki örülsz a nyárnak, Ki kedvesed karján keresed az árnyat, S a rohanó órák rengő hullámain Merengsz képzelated tarka — sok álmain, Mögötted elfutnak a napok, az évek, S te örülsz a múltas véghetetlennek, Mely tova ragadja czéltalan sok eszméd: — Oh, a kirók-kinjárt bár sohse éreznéd!

Lásd, én ifju vagyok, még is késő éjen Bolondos ötletek szállják meg kedélyem. Régen meghalt eszmék sirjokból főkkelnek; És kérdéseimre vádló jajt felelek.

— Ábel ömlő vére a szentelt földön ég, S bóz Kain utóda egész emberiség. És ha föl-föltámad a meggyilkolt pásztor, A nagy tragédiát végigjátszszák százszor.

Akkor ketten voltak, mint milliók vannak, A kik örült lázzal egymásra rohannak. Csatázik ég földdel, szárazzal a tenger; Ezredék mulva is egy marad az ember! Kiben nagy a láng, fölguyítja a világot, Amott Sándort, itt egy Napoleont látok Nagyobb a világnál, széjjel tipor mindent. Bitortott erővel megveti az Istent!

Jaj, de tört szívükből foly sötét vér árja! Jaj, de tört szívüket a temető várja! A végtelen pokol temetői éje, A kétségbeesés gyujt féjlyát följéje. — Amott egy proféta lángok közepében, Emitt nyög Belizár, koldusok kezében. S amott Galiléi mély börtönbe vetve, S oh! hány Columbus van lánczozal eltemetve.

Socrates kelyében kiesordul a méreg: Oh egy csöppnyi elég az emberiségnek, S reménye habjain a fekete bánat Kavargó mocsára, zürzavara támad. Egy-egy szent gondolat, mely itt ott föllebben, — Oh, hogy a fény éjlel ragyog fényesebben; — Hosszu nagy századok könnyén e vérén által Küzködik, a mig egy kis révpártit szárnyal!

Az Isten kétségét a keresztén hallám, Prometheus kínját zúgja szilaj hullám; Egész világ fölött a szeretet napja, S örök sugárait Judás kicakcagja. — Te szép ifju leány, imádkozom érted, Örökké örülj a múltas tengerének, Mely tova ragadja czéltalan sok eszméd! — Oh a kirók-kinjárt bár sohse éreznéd!

Zilahy Imre.

A Thurzó nádorok kora (1609—1626).

(Történeti rajz.)

(Folytatás.)

Mig ezek így történtek volna Pozsonyban: addig kívül az egyesült csehek és magyarok Bécs vidékét elfoglalva, falvaival, városaival meghódíták, belől pedig az országban a fejedelem Kassai vezére, a Lengyelországból visszajött Homonnait 8000 katonájával másodszor is tönkre verve, ezt ismét Lengyelországba korbácsolta. A király mindezen veszteségeket komolyan megfontolta, a csehekkel való háborúját a maga folyamában hagyva, köveit által a fejedelmet kerestette fel, ki a pozsonyi gyűlésen november 11-én 1619-ben, az összegyűlt számos rendektől Magyarország fejedelmének és urának választatva kiáltott ki, miután a királyi cizmet, melylyel ismételve megkiáltott, el nem fogadta.

A császári biztosok a pozsonyi rendek előtt az indulat lezajlása után, kedvező ajánlataikat a császár részéről előadva, a fejedelem követeivel szeptember végeig fegyverszünetet kötöttek, következő pontok alatt: 1) a fejedelem birtokában fogja tartani mind azt, mit elfoglalt; 2) a három keresztény vallásnak egyenlő gyakorlati szabadsága legyen; 3) a jezsuiták az országból kiutasítsanak; 4) a papi javak a végvárok fönttartására fordítassanak; 5) a nádor meghagyása folytán, az érsek, Homonnai, Kendi és mások, a jövő országgyűlésen megjelenni tartoznak; 6) a békekötésbe a csehek és morvák is befooglaltanak. Ezen pontokkal gr. Thurn azonnal Prágába sietett Fridrikhez, hol 1620-ban aprilis 17-kén a vártemplomban meg is szentesítették.

A fegyverszünet alatt azonban pompás török követtség érkezett Bethlen táborába, császára nevében segítséget ígérni a német császár ellen. Homonnai György pedig ugyane czélból a lengyel királlyal fáradozott, ki nemzetünk gyalázva azt mondta: A magyarok, mint az ebek, egymást mardossák, én Homonnainak — tevő hozzá —

segítségét nem adok; de ha pénze van és hadat akar fogadni, azt nem ellenzem. Homonnainak nem is kellett több; mert pénze volt elég.

Ily körülmények közt nyitattott meg a nádor által 1620 ban május havában a híres beszercebényai országgyűlés, mely sokkal tüzesebb és menyörgőbb volt a multévi pozsonyinnál. Ezen nevezetes gyűlésre mind a császári, mind pedig az osztrák, cseh, morva, siléziai és lengyel követek megjelentek; még pedig a lengyel követtség 200 lóval, 100 kozák kíséretében, kitűnően nagy pompával érkezett meg; a nádortól csillogó fényvel s komoly méltósággal fogadtatva.

Már a gyűlés kezdete előtt elsötétült a láthatár, s nyilván lehetett látni, hogy a béke helyreállításának még csak reménye is elenyészett; mert több fontos okon kívül, különösen kettő szakítá el annak fonatát. Ugyanis Lengyelországból számos kozák, nem gondolva semmit a 8-dik parancsolat tartalmával, az országba beittott, minek folytán Rákóczytól emberül megverettek, és Kassára foglyul vitetve, várépítékre alkalmaztattak.

Az általuk okozott tetemes kár következtében a lengyel követ megkérdetve, azt felelte: a kozákok beitése mindenestre kormánya hire s tudtán kívül van. A felelet nem volt ösztinte; mert Rákóczy két levelet küldött a fejedelem tanácsához, melyek tartalma ellenkezőt bizonyított.

Ily előzmények után a lengyel követ elzárta letartóztatott; a magyar világi főrendek pedig a hon megmentése végett valláskülönség nélkül egyesültek, mit a buzgó rom.-kath. vallású nádor megátoln semmi módon nem tudott. Az így egyesült nagyszámu világi főrendek Bethlenel még szorosabban egyesülve, elhatározták magukban, hogy mind azokat, kik velük nem tartanak, száműzik, és birtokaiktól megfosztják, a papságot pedig a világi ügyekbe való avatkozástól és befolyástól védképz kizárják, annyival inkább pedig, mivel az esztergomi érsek és a vele tartó világjak, Homonnai, Kendi s mások biztosító-levelük daczára sem jelentek meg; holott a nádor által megidézett, a pozsonyi gyűlés értelmé szerint, az árulás büne alól itt kelle vala magukat kitisztázni.

Ferdinánd követi: Dávid Pál tinnini püspök, Teuffel György, és Laminger Farkas, mint a küldöttség szócnoka, a magyar világi főrendek 165 szavattal diadalmasan keresztülment egyesülsétől megdöbbenve, ámbár a nádortól is segítettének, mindazonáltal az egyszerű óváson kívül, semmi más álláspontot nem valának képesek a roppant többség akarata ellenében elfoglalni.

A főrendek szilárd elhatározását még magas fokra emelte a Budáról érkezett fényes követtség, mely a szultán nevében, a fejedelem szerencséje fölött örömet nyilvánítandó jött az országgyűlésre; majd ismét utána a szövetséges csehekől lovag Cöln ur ugyanezen czélból lett megérkezése, kiket Bethlen pompásan fogadva, fejedelmileg megvendégl.

Következő napokon, elborult kedélyvel, ismételve összejáltak a megyék és főurak, tanácskozni a császári követekkel a fenforogó ügyek békés kiegyenlítése végett, mindannyiszor azonban eredmény nélkül; mert midőn a magyar és cseh érdekek együtt-fárgyalása sürgettetett volna, a béke kizárólagos tekintetéből a császári követek mindjárt azzal álltak elő: nekik nincs e tekintetben utasításuk; de hogy is alkudozzanak ok azon lázadókkal, kik nemcsak a papi birtó-

kokat szedték el, hanem oket magukat is a tanácsstermekből kikérgettek!

A magyar rendek ezt hallva, azt válaszolák a császári követeknek: „ily hangu beszéd folytán, úgy látjuk, hogy mi sem békét kötni, sem fegyverszünetet eszközölni nem fogunk; mert mi szövetségseinket senki kedvéért cserben nem hagyjuk.“ — A császári követek erre röviden, de dacosan felelve, a gyűlést mint érvénytelent, a császár nevében feloszlottak nyilvánították.

Igy tehát napfényre jött, mi eddig a szívek redői közt pihent, megvillant az új király választásának fegyvere, Thurzó Imre kezében, mely eddig oldalán, hüvelyében pihent. A jelen volt császári, francia, lengyel és török követtséget azon utasítással, hogy a rendek szövetségeseik kihagyásával békét kötni nem akarnak, maguktól elbocsátva, hozzáfogtak az új király választásához.

Ugy látszott, hogy a választás csendesen fog megtörténni, de miután találkozok olyanok is, kik a választást nem helyeselték, ezek közül egyet a tulatingerültek az ablakon kidobni akartak, mint az Prágában történt, és csak alig sikerült némelyeknek meggátolni, hogy ezen botrányos nyem el nem követteték.

Ily előzmények után, augusztus 25-kén reggel 2 órakor a rendek a nádornál összejövén, a korlátnok által egy nyilatkozatot tettek közzé, melyben eljárásuk zsinórmentekéül, nagyobbreszt ugyanazon okokat sorolák elő, melyeket a fejedelem már az ugynevezett *Querelae Hungariae* című kiáltványában az országban kihirdtetett, és reggel napfölkeltkor Bethlent eget rázkódató örömfelkiáltással Magyarország királyának megválasztották.

Ezután a rendek egyenesen az új királyhoz mentek, hódolatukat letenni, ki azokat arannyal gazdag vörös bársony-széken ülve fogadta; jobbról állván a követek, balról pedig a magyar főurak. Erre a nádor rövid magyar beszédvel üdvözölte az új királyt, utána Thurzó Imre beszélt, szintén magyarul, hosszabban, mire a király nevében a korlátnok felett, majd erre viszont Thurzó Imre válaszolv, beszédét ezen szavakkal végezte: „Vivat Serenissimus rex Gabriel“, mit minden jelenlőt ember s az egész város népe rivalgva utána mondtott, melynek elhangzásával a rendek és főurak az új királyt kezét megcsókolták.

Ezek végeztével az új király a templomba ment, hol a CX-dik zsoltár énekeltetett. — Az ének végével udvari főpapja a fejedelemnek, Melotai Nyilas István, szószékbe állva, rövid beszédet mondott.

A templomból kijövén a fejedelem, 1100 hajdu testőreitől, a hullámzó nép örömlármája s tisztelő lövések közt, palotájába kísértetett, hol hívei unszolására sem engedé a koronát fejére tétetni.

Ez alkalommal a rendek a következő pontokat terjeszték elő a királynak megérésítés végett: 1) Mind a három vallás egyenlő jogokkal és szabad gyakorlattal birjon; 2) valamint a protestánsoknak három superintendensök, ugy a rom.-katholikusoknak is három püspökjök legyen, ugymint: az egri, nyitrai és győri, kik évenkint egyenlően 2000 forintot kapjanak; 3) az egyházi javak a várak fönttartására fordítassanak; 4) Pázmány és a jezsuiták az országból kitiltassanak; 5) a két Thurzó, Szécsy és Rákóczy, Ferdinánddal történhető alkudozásra országos biztosokká neveztesenek.

(Folytatás köv.)

Hírlapirodalmunk a 19-ik században.

Negyedik köztés

1848 és 1849.

(Folytatás.)

„*Mult és Jelen*“. Historiai és politikai erdélyi Hírlap“ alapítá (1841) és szerkeszté Szilágyi Ferencz Kolozsvárt. Ezen lap, mely a márcziusi napok előtt ugyancsak káromkodott a francia forradalom ellen, később dicséré a kolozsvári mozgalmakat, mire az akkori Pesti Divatlap ezen szavakkal mondott reá anathemat: „Neki már többé nincs se *Jelene*, se *Jövője*, — *Multja* által vesztette el.“ Éa valóban címét 1848. apr. 14-én „*Jelen*“, politikai lap“-ra változtatta. Ezen metamorphosist gunynyal említek az akkori szabadelvű lapok, így a Pesti Hírlap: „A gondolat és irási szabadság tettelet életbe van lépéttve. Ennek tulajdoníthatjuk, mikép az absolutistikus irányu *Mult* és *J.* feledtetni akarván önmaga által is megszegyenelt békét kötni nem akarnak, maguktól elbocsátva, hozzáfogtak az új király választásához.“

Melléklapja: „*Hon és Kalföld*“ historiai, statisztikai és földleirési tekintetben ismertetése. „tunyomolag historiai állalat volt, mely koronkint nemcsak a haza, hanem a világtörténet nevezeteseb mozzanatait, mennyiben a napi események megértésére szolgáltak, a statistika, ország és államisne nevezeteseb kérdéseit tárgyalta. Megszünt a fölappal.“

Megjelent a M. és J. hetenkint kétszer, kedden és pénteken ivnagyságban, másfélives három hasábu számokban. A H. és K. 4-rét egy iven összesen a „*Kolozsvári Hírlap*“-melléklettel ötöd-fél iven; nyomatott a ref. főiskola nyomdájában Kolozsvárt. Ára félévre 6 ft. pp.

(Pesti Hírlap 1848. I. 448, 518. — Pesti Divatlap 1848. I. 518. — Új Magyar Muzum 1860. II. 18. — Új Ismektára Pest 1855. VI. 303. — M. Akademia Almanachja. 1863. 226., 227. — Hóni irod. Hírlét. 1848. 7. I. — Kóváry: Erdély története. 1847. P. Pest 1861. 14. I.)

„*Budapesti Híradó*“, a tulajdonos Borsos Márton által 1844-ben alapítva, szerkeszté Szenvey József Pozsonyban. 1848 márcz. közepén az elvek, melyek mellett küzdött, megbuktak, s maga Szenvey is jónak látta a felelős szerkesztést, azon hó 18-án Vida Károly dolgozóitársra átruházni, ki elveit a lap homlokára tűzte: „Nemzetiségek és osztályok közti béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!“ jun. 16-tól egyszersemind a lap tulajdonosa lón, s jul. 1-től székelyhelyét Pestre tette át. Minthogy előbb már gyűlöletessé tette magát, irván a többi közt, hogy a pesti posták parodiázta a francia revolutiót; és erre azt kérdi: hol vannak a karok, melyek barrikádokat emeljenek? ezenkívül csuotl üzve, folytonosan bizalmatlanságot akart előidézni gr. Batthyány miniszteruma ellen; azért mint a bukott aristokratának és retrográd politikának organuma, nem tarthatá fenn magát és megbukott azon év jul. 13-án. — Nagy Ignác és márcziusi napok előtt írta e lap hirharangját. Raksányi Imre pedig, volt cs. kir. bombavető, külföldi rovatát szerkesztette.

Megjelent, hétfőt kivéve, mindennap Pozsonyban nagy ivrtében egy-egy 3 hasábu iven; nyomatott Landerer és Heckenast pozsonyi gyors-sajtóján, melyen egy óra alatt 2000 iv nyomatott mindkét oldalán egyszerre; jul. 1-től az egyetemi nyomdában Budán, ára félévre Pozsonyban és Pesten 7 ft., postán borítékban kétszer küldve 8 ft., hatszor 9 ft. 12 kr. pp., julius 1-től Pesten 6 ft., postán hatszor küldve 8 ft., kevesebbszer 7 ft. 12 kr. pp.

(Pesti Hírlap 1848. I. 519. — Hazánk 1848. I. 628. — Budapesti Híradó 1848. I. 31. — Pesti Divatlap 1848. I. 63., 989., 420. — Der Ungar (Klein) 1848. II. 1491., 1528., Dancsik. Magyar írók. Eletrajz gyűjtemény. I. 615. — Hóni irod. Hírlét. 1848. 6. I.)

A mint felszabadult a sajtó, gyorsabban, erélyesebben kezdé rögtön mozogni. Pálffy Albert, novella-író, eleven eszű, szép tehetségű fiatal ember megindítá 1848. márcz. 23-án a „*Márczius Tizenötödikét*“. „Nem kell táblabíró politika.“

volt jelszava. Ez a lap bár kiméletlen, csipős hangja, gunyos, nem ritkán durva, sértő modora által sokaknál botránkozást szült; a pöffelvényeket mégis jobbra helyezes fogta fel, a pöffelkédő modorban ugyan, de legnyitlabban vitatta meg, — hangos panaszokat emelt a miniszterium gyöngesége, mindent aggodalmas loyaltással, erélytelenül intéző politikája s ebből eredt mulasztásai miatt. Tagadhatlan, hogy a „Márczius 15-ike“ legkedvesebb napi lapja volt a fővárosi magyar közönségnek könnyűsége és merész beszéde miatt. „E forradalmi hőségben oly jól esik azt olvasni, mint nyáron fagyaltot esmegézni.“ ír a Pesti Divatlap márczius végén; sokan fogtak meg emlékezni a „friss Márczius“ 3 krajczárért kináló zsidófürkra. — Erdemei volt, hogy a magyar olvasó közönség számát főleg a fővárosban tetemesen szaporítá, mi, habár a felületességen kapkodók gyarapodásán nem igen lehet örvendeni, még is csak nyereség. Több, főleg hivatalos viszázsát elrettentőleg állított pengéltre. Ezt helyesen tevé. A miniszterium elleni igazgatással az eszközölte, hogy a reactionári pártnak, ha nem is nyíltan, de titkon legalább egy arasznyira megnyújtá a szárnnya, s a „Márczius 15-kének“ legmohóbb olvasói a volt pecsoviasok lettek, kik az által akartak neki ártani, hogy a megvett példányokat elolvassván, az utjonnan érkező kihördöknek sjándékozta, ezek pedig ingyen példányai-akat, ismét másoknak adták el. — Nehány magyar lap, mely ezelőtt inkább szolgai, mint szabad szemlémi volt, esakhogy herostratesi működésével feltűnővé tege magát, utánozni kezdé a veszőlyes irányu lap modorát.

E lapot elemte csak a fővárosban olvasták, s mint pártközönsyre névessé sulyt helyeztek. Keményen támadta meg a miniszteriumot, az ország legtiszteltebb férfiaval s a republika mellett kezdett igaztani. A vidéken sok helyen boszankodást idézett elő. Az olvasó-egyletek megégették; de egymást érték a fővárosban a bizalom szavazó küldöttségek az ország legváros-labbi megyéből is. Azonban a nemzetgyűlés megnyitavál közönsége napról napra növekedett. A szerkesztő és társa, Csernátomi, merészebb hu-rokat kezdettek pengetni, miután a nemzetgyűlésen néhány követet pártjokhoz számláltak. Egyedül a pénzügyminiszter kimélték s ugy mutaták föl a népek, mint a kit a miniszterium terrorizál. Nem bírván alosjournalistikai műveltséggel, sem államfőirni tanulmányokkal, csak az általános kérdéseket érintették, részletekbe sohse sem boosátkoztak, eszméiket ritkán tudták formulálni, vitakozás helyett polemizáltak s valami tényleggel elő nem állhattak. Azonban a guny fégyverét jól villogtatták, igyesen felhasználták a pillanatot előnyei, a kormány nehéz helyzetét s a miniszteri párt bátoratlanságát, ismeret-hiányukat merészleg és elménczéséggel pótolván. Pálffy elmés, piquant stylista volt, s az olvasóközönség a könnyed imrodor miatt leginkább lapjából kezdé meríteni nézeteit. Az oktoberi események látszólag igazolván eljárást, az előbb kinevetett, később gyűlölt s félt s épen ez által jelentékenységre emelkedett lap hatalommá vált. A honvédelmi bizottmány ugy hívé, hogy érdekeben van, ha magának megnyeri. Ekkor Pálffy rendszeresi igaztást kezdett kezdé kijelelni a tényeket, miket a forradalom ügye követel. Azonban a magyar nép józan esze viszhang nélkül hagyta összes indítványait. Debrecezen veszteti kezdte előbbi hatását. Hiányzott a fővárosi nép, illetélem, aztán ellenében egy hasonlóképp elmés s ügyesen szerkesztett napi lap (*Esti lapok*) lépett föl. Midőn a kormány Pestre tette át székhelyét, újult erővel fordult az új miniszterium ellen s magát a kormányellenököt is megtámadta. kit eddig kimélni látszott. Izgatásai a kormány ellen oly hevesek lőnek, hogy az kenytelemné lón a lapot 1849 jul. 7-én betiltani.

Megjelent a „Márczius Tizenötödike“ 4 rétt három hasábu féliven, mindennap este márcz. 23-tól decz. 31-ig; 1849 kezdetén csak két száma adatott ki Pesten; azután Debrecezen folytatta pályáját jan. 14-től — maj. 1-ig, hol 67 száma jelent meg; Pesten maj. elején adatott ki új folyamának első száma, s ugyanott jul. 6-án az utolsó 67 száma, ekkor végkép betiltatott. Ára félévre 5 ft. postán hatszor küldve 6 ft. egyes száma 3 kr. p. p. Nyomatott Pesten Beimeinel 1848 jun. 20-ig; ezután a kiadótlajdonos Lukács László könyvnyomdájában és Debrecezen is a városi nyomdában. 1848 végével 733 példánya küldetett szét a pesti postán.

(Közlöny. 1849 I. 438. II. 552. — Pesti Hírlap 1848. I. 448. 510. 1849 I. 7. 16. — Kossuth Hírlapja 1848. I.

537. 612. — Pesti Divatlap 1848. I. 390. 420. 672. 699. — Nemzetőr 1848. II. 17. — Életképek 1848. I. 369. 570. — Szilágyi S. Magyar forradalom története 1848 és 1849-ben, Pest 1850. 43. 150. — Szilágyi S. Magyar forradalom férfi és női története 1848 és 1849-ben Genf 1865. Puky Miklósnál. I. 105. III. 254. — Danielik: Magyar irók. I. 350. — Új Ismeretek tára Pest 1852. IV. 12. V. K. 637. — Menekvés Debreczenbe. Pest 1850. 12. — Scenen und Bilder aus d. ung. Revolutionskriege Pest 1850. 189. — Levélváltás: Kossuth u. seine Bannerschaft. I. 55. 165. II. 201. 292. — Pressburger Zeitung. 1849. I. 106. 414. II. 702. 77. — Zilahy: Petőfi Sándor életrajza. Pest 1864. 111. 146. 152.)

„Munkások Ujsága”, felelős szerkesztője és kiadója Táncsics Mihály, megindítja ezen közrendűek számára irt népszerű politikai hetilapot 1848. ápril 2-án; jelmondata volt: „A kormány az országért van, tehát fölötté a nemzet mindenkor intézkedhetik.” Táncsics hogy lapját olcsóbbá tegye és ezáltal a munkás osztály közt még inkább elterjeszse, saját nyomdát szerzett, s azon nyomatta lapját; május közepén azonban a kormány ettől eltiltá, mert a nyomdatulajdonjoghoz kötött 4000 ft. biztosítékot le nem tette. A M. U. tovább is megjelent változó körülmények között az év végéig. — 1849. febr. 15-én, midőn Táncsics lapját újra ki akar adni, mivel a kívánt 5000 ftnyi biztosítékot le nem tette, a hatóság által Debreczenben letiltatott. A lap egyik szorgalmas munkatársa Horárik volt.

Megjelent 1848 apr. 2-től fogva minden vasárnap 8-rét egy ives számban; aug. 10-től hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön fél-fél iven; új folyamának 1-ső száma 4-rét alakban kéthasábú félven zsept. 24-kén adott ki, azontul minden kedden és pénteken az év végéig. — Nyomatott az 1. — 7. száma az egyeteminyomdában: 8. — 15. az a szerkesztő saját betűvel; 16. — 33. sz. és új folyam 1. — 18. sz. Kozma Vazulnál; 19. — 26. Lukács és társánál Pesten. Előfizetési ára három évenyegyre Budapest 2 forint, postán küldve 3 forint. egyes számnak ára 3 kr. p. p. 1848 ik végén 738 példányban küldetett szét a pesti postán. — 1. — 33. sz. 424 lap új folyam 1 — 25. sz. 108 lap; az utolsó (26.) szám 1848. dec. 29-én adatott ki.

(Kossuth Hirlapja. 1848. 596. 537. 586. — Életképek 1848. I. 570. — Nemzetőr. 1848. I. sz. II. — Közlöny. 1849. I. 108. 120. 154. — Pesti Divatlap. 1848. I. 699. — Szilágyi S. A magyar forradalom férfi ü 1848/9. Pest. 1850. 77. — Der Ungar (Klein.) 1848. II. 1234. — Danielik. Magyar irók. Eletrajz-gyűjtemény II. 335. — Levélváltás: Kossuth u. seine Bannerschaft. II. 206. — Hóni irod. Hirdető. 1848. 15. —)

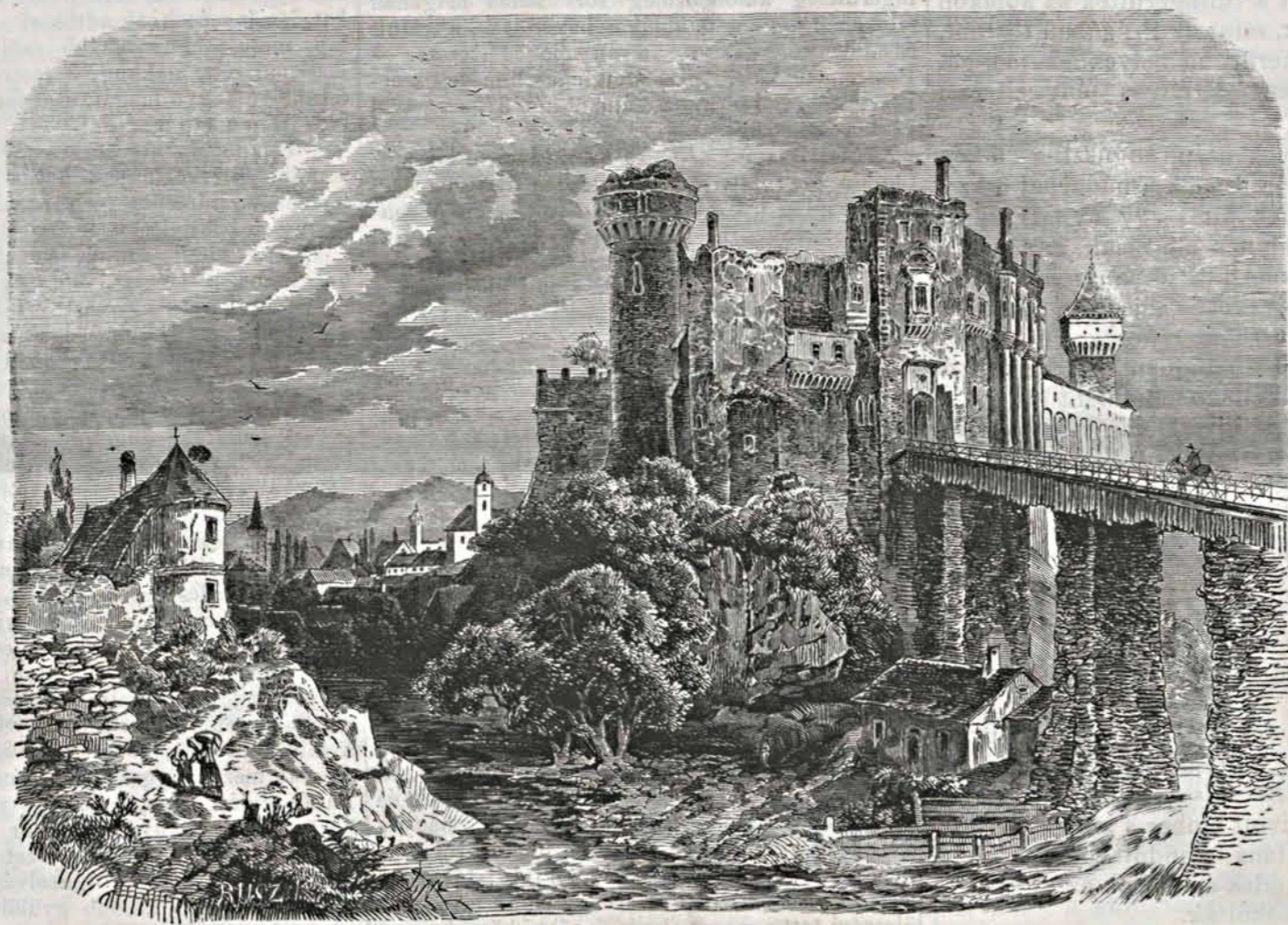
„Reform.” politikai radical lap, „Szabadság. Egyenlőség. Testvériség.” jelszóval. Felelős szerkesztők: Nádaszkai és Zerffy; kiadótulajdonos: Emich Gusztáv. A megbukott „Honderü” hamvából keletkezett 1848. ápril 6-án. Iránya s beltartalmára nézve szolgáljanak a juniusi programmból kivett következő sorok: „sajtószabadság, és esküszóckek, lelkiismeretes igazságszolgáltatás, egyenlőség a törvény előtt polgári és vallási tekintetben, socialis viszonyaink rendezése, szóval: politikai létünknek a szabadság, egyenlőség, testvériség tiszta alapjára fektetése. Ezek azon földolgot, mik mellett a „Reform” küzd. Ezen alapelvek nyomán lapunk kiterjeszkedik az államigazgatás és politika minden ágaira. Vezérekünkben ügyekvendünk a népre s annak felvilágosítására alaposan hatni, valamint annak

tökéletes szabaddá létele mellett küzdeni. A legkülöntárgyabb czikkekben ki fogunk terjeszkedni az igazgatás és műveltség minden ágaira. Az ügyvéd, az orvos, a katoná, a bíró, a mezei gazda, az iparúzó mind egyenlőn s elegendő szellemi anyagot találának működésükörük számára...“ Ugy látszik, a kitűzött iránynak nem felelt meg, mert még azon év aug. 6-án megbukott és 110 előfizetőjével, kik közül 87 vidéki volt, a „Nép-elem”-be olvadt.

Megjelent 1848. ápril 6-tól jun. végeig csütörtökön és vasárnap egy-egy 4-rétű iven; jul. tól kezdve hétfőt kivéve mindennap kiadott fél-iven; havonként legalább két pár divatképpel és más műmellékletekkel; nyomatott Budán az egyetemi nyomdában; előfizetési ára félre helyben 5 ft. — vidékre négyszer küldve 6 ft. p. p. — 1848 apr. 6. — jun. 29. 1 — 25. szám, 202 lap; jul. 1., aug. 6. 1 — 32. sz. 160 lap adatott ki.

(Pesti Hirlap. 1848. I. 518. 520. — Kossuth Hirlapja. 1848. 357. — Nemzetőr. 1848. II. — Reform. 1848. II. 16. — Der Ungar (Klein). 1848. II. 1363. 1476. 1780.)

„Ellenőr”, radical lap, Kőváry László által alapítva, kinek szerkesztése alatt Kolozsvárott 1848. máj. 1-én indult meg; kiadta Tiltsch János. Ezen becslétes törekvésű, szabadelvű lap Erdélyben nagy hírnysít pótolt. Kőváry lelkes védője volt minden magyar nemzeti közérdeknek, melyek az egygyé forrt két hon nagyságát és dicsőségét

Vajda-Hunyad vára Erdélyben. — (Rajzok után K-leli Gusztáv.)

szélezőzták. Az uniónak egyik hatalmas apostola. Fiatal, életteljes tűz s alaposabb volt az, mely lapjának minden számát ajánlotta; a magyar országgyűlésre követte választatván, helyette a szerkesztést jul. 23-kán Dósa Dániel elvállarta vette át visszatérteig. Az „Ellenőr” 1848. nov. 10 kén megszűnt, midőn kevéssel azután Wardener osztrák tábornok Kolozsvárra bevonulván, a kiadó Tiltsch elfogatott.

Megjelent az „E.” hetenként négyszer: kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap, egy ives szám, nagy ivalakban; nyomatott Kolozsvárt a főtanoda betűivel. Előfizetési ára félre helyben 5 ft., postán 5 ft. 52 kr. p. p.

(Pesti Hirlap 1848. I. 448. 518. — Radikal lap. 1848. 3. sz. 11. — Kossuth Hirlapja 1848. 88. 116. 150. 411. — Kolozsvári Híradó 1848. I. 60. — Der Ungar (Klein) 1848. II. 3912. — Kőváry: Erdély története. 1848/9. 42. 120. — Jelenkor. Encyclopaedia. Pest, 1868. 70. I.) (Folyt. kov.)

Vajda-Hunyad.

I. Van-e hazafi vagy honleányi kebel, mely a Hunyad szóra a közönségesnél nagyobbat ne dőbbenjen? Van-e keresztény, ki ne ismerje azon nevet, mely több mint negyedszázadig védte Nyugat Kelet-től, a civilizációt a barbar elnyomástól, a keresztet a félholdtól?

Van-e magyar, ki hallván e kis város és ódon kastélya nevét, vágyat ne érzett volna, járni azon megszentelt nyomokon, melyen a művelt világ egyik megmentőjének vas-sarkai tapodtak; hol a hős atya mellett, a két ifju oroszán, László és Máttyás, a harcok iskolájában s a honatyrák bölcs tanácsaiban növekedett; ismerni a helyet, hol a szentté avatott Capistrano harcra tüzelte Erdély hőseit s megáldá a harcba sietők fegyverét?...

És mégis, fogadni mernék, hogy hazánk érteni és érzni tudó közönségének nagy része ugyanazon tévedésben van, melyben magam valék, mielőtt ez év júniusában a hunyadi várat személyesen föl nem kerestem.

E tévedés abban áll, hogy a nagy Hunyadiak és várbán pusztán álló falakat, tisztességes romokat képzelünk, minőket még elegendő látunk a házban; falakat és pusztá boltokat, hol a mult ködébe kell visszazárlatnia a képzeletnek, hogy lelkesedést merítsen, nem levén több semmi tárgy, mi ott a jelenben lékisse.

És ezen tévedést egyetlen kép, egyetlen leírás ez ideig el nem oszlatta; még nem akadt toll, mely értesítsen, hogy e vár nem csak mint nagy történelmi nevek birtokosa, hanem mint műemlék, mint Európa középkori műépítészetének egyik legszebb példányá is, nem csak a magyar, hanem a művelt világ s az építészet szakfőirai és műkedvelői figyelmét a legnagyobb mértékben megérdemli.

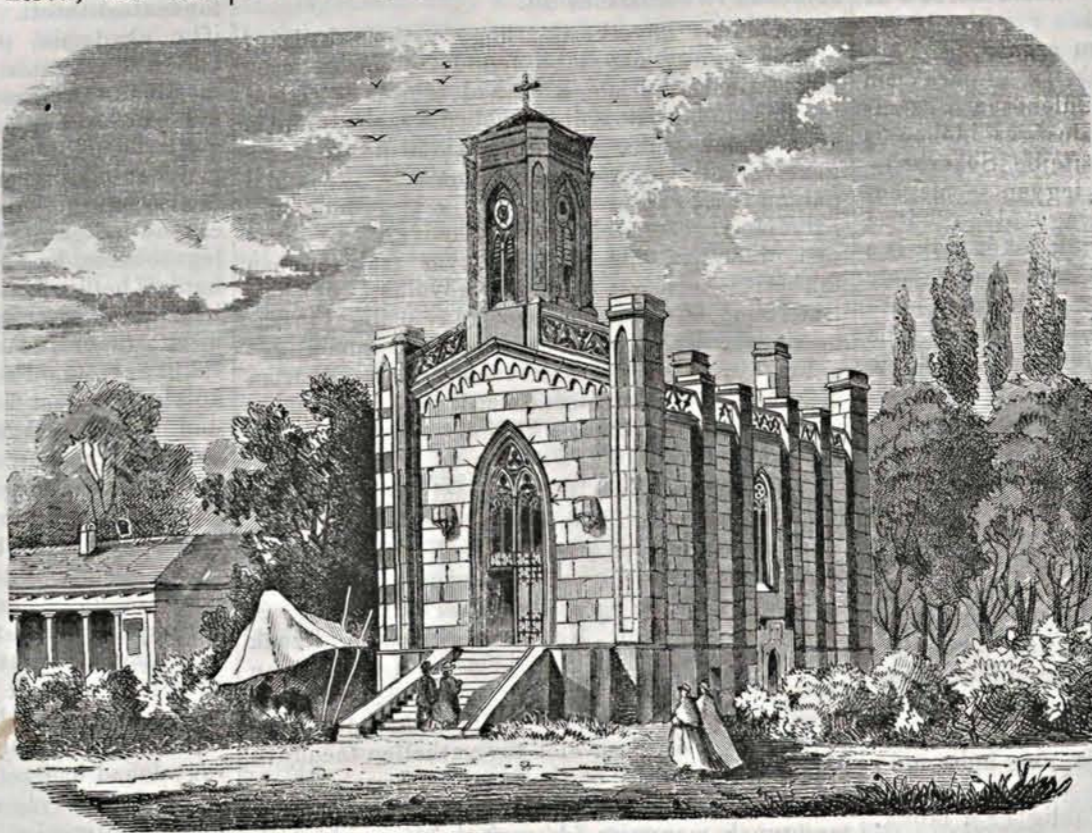
Hányszor hallottuk s halljuk felsőhajtani a műbarátot és hazafit, hogy régi dicsőségünk legszebb emlékei romba dőltek; hány-szor hallunk emelkedő szót azokat a dicső múltunk a később jelenben megörökítésére; csak nem rég határozá el a magyar tudományos Akademia, hogy jelesünk egykori lakásait a fővárosban köztáblákkal jelölje: s ime kevésen tudják s még kevésebbnek jut eszébe, hogy ime itt egy még majdnem ép vár, történetünk legnagyobb korszakából; egy kastély, mely nemcsak a hozzá kötött nagy ne-

vekért, hanem mint azon korszaknak hiteles, mert évszámokkal ellátott műemléke s mint az egykori híres budai s híhetőleg visegrádi királypalotának kis mintája, csak a nemzet és fejedelem egy számára vár, hogy a tudomány és nemzetnek megmentésé; amannak, mint ama korszak csúcspontjait építészetének műremek, mely egy pompás s még csaknem teljesen ép kéthajú lovagtermet, felséges erkélyeket, portált, kápolnát s ablakszemöldöket foglal magában, a legszebb faragott művel gazdagon építve s mind e korig oly épen megmaradva, hogy a számanélküli családi czímerek, ékítették nagy része tegnap bevészelt faragásnak látszik; ennek, mint a hazafi lelkesedés ötvédül százados oltára, melyhez elvárandorolva a nagy ösök példánai tanuljon hazát szeretni s annak szolgálatában „hősi bért aratni.”

Lesz-e hang, mely elkiáltja e hazában. Ime, mig ti kisebb embereiteknek alig századig tartó parládó s néhol művészietlen oszlopokká emelgettetek: a keresztény és haza egyik legelső hősnéinek nagy műveléssel épült s egész korotokig épen fennmaradt saszéke, legnagyobb királyok gyermekjátékainak színhelye, hol még megvan az a fülke, hol a nemzet marttyja Hunyadi László született; hol mutatják a szobát, hol a derék Capistrano lakott s a szászoktól, melyről hivatit buzditá; hol épen áll még azon kápolna, melyben a nagy hős kardja megáldatott s diadal-

A Hermia-kápolna a pesti város-
ligetben.

Még tiszta emlékünkből van azon idő, melyben József főherceg volt Magyarország nádora. Szerették, tisztelték mindnyájan, mert Magyarországot érdekelte iránt meleg rokonszenvvel viseltetett s a közpályán erőlyes és igazságos, a magán-

A Hermia-kápolna a pesti városligetben. (Mykovezky V. rajza után.)

életben pedig egyszerű, természetes ember volt. S az ország ezen érzése kiterjedt egész családjára, s magyar földön született, magyarul nevelt gyermekeire is, kik közül a „Palatinus Pista”, (mint alcauti parasztyerek játszóterü István főherceget neveztek) s Hermia főhercegnő, az ép oly bájos mint nemeslebb nádorleány, a legnépszerűbbek s legismertebbek valának.

Képek a hazai népeletről: I. III. Szamadó juhászok. (Ludera rajza.)

A hercegnő élte virágjában halt el s a népköltészet regényes, drámai okát adja e kora halálának, melyet őszintén sirattat meg és gyászolt az iker főváros.

Mig testvérhúgát, Erzsébetet, a belgák leendő királyneját s mostani Brabant hercegnőt, életkedvtől s szépségtől sugárzó arca miatt „pünkösdi rózsának” nevezték, Herminát, mert karcsu vala és halvány: „fehér lilomszálak” keresztelte el a nép. Kedvenc zétánya a városli-

get vala s ennek azon pontja különösen, melyen ma az egyszerű, csinos, kőközkőből épült, a gót és renaissance-styl vegyületét mutató Hermiakápolna emelkedik.

Az imola, Hild terve szerint, mintegy tizenkét év előtt lett teljesen befejezve s 1856-ban az ország főpapja által fölszentelve. Művészi oltárképe a koránhunyt hercegleány arcképét mutatja, ki mint szt. Hermia van ott ábrázolva.

Csendes, ájtatosságra készítet hely, jó lehet szomszédjában, főleg ünnep- és vasárnapon, vidám, földi dalok s kerengők vegyülene a buzgólkodó hívek zoltári zengeményébe. A kápolná-tól néhány lépésnyire van a híres Neszvarba-sórház, hol kétszer hetenként katonai zenekarok játszanak.

A városligetnek azon látogatója, ki a sétáloktól hemzsegg roneadeunál ritkán megy tovább s legfőbb, hogy az egymás hátán álló korcsmákból s a körsődikből (magyarul ringelplelekből) zúrvárvan kiáramló zenebónáló megszabaduljon, a tő mentében sétál, hogy itt ismét a sodrony- és pávaszigetek polka- és csárdás-tüze közé szoruljon: mondom, hogy az ily kényelmes ligetvendég meg sem gondolná, ott a kápolna környékén mily élénknek lüktet a jó kedv s mily zajosan foly a mulatság a kertes vendéglőkben s a berkes szabad-

ban, hol embereség kézművesek családostól, komástól, sógorostól, ott heverészen a dagadó győpön, iddogálva, kártyáztatva, mig fiatalja hús bokrok árnyában dévajkodik s apraja ugyancsak mulat a kapóssal vagy métázással.

Ama meglehetősen terebélyes, vén bükk árnyában rendszeren megjelen az ismeretes czipkoti ember is, ki kegyetlen visító vallomásokra

kény sz e r i t i szuszban kifogyhatatlan dudáját. Vedlett, rovtáros karimjú kalapjába hullogat egy-egy krajczárka is s meg nem veti a jószívűség czipkoti itözével mért sörmaradékokat sem, miket, a kacskaringós nótán nagyokat kaczagó majster legkisebbik lánya czepl az utszéli nemzeti művész elé. Böven kijut ama méz eskalácsonak is, ki ilyenkor tengernyi „puszit” s vereményes sziveket ad el. S midőn leszáll az est s vele a közel országút alkalmatlan pora, s a kis torony megcsendül az esti légben, mely perczen el nem em minden zene: oly kedves fővárosi idyll, oly szép vasárnap képi, melynek igazán nem juthatott jobb helye, mint a „Vasárnap Ujság.”

Képek a hazai népeletről.

I. III. Szamadó juhászok.

Hárman ügetnek egymás mellett, a szamarak kurta lábai alatt csak egy porzik a gyepszál s a kis falu mögött még le sem száll egészen a

H I R D E T É S E K.

A legnagyobb választás Pesten kész mente, köpeny, ruha és otthonkákban feltűnő jutányos szabott árak mellett található

MONASZTERLY ÉS KUZMIK

selyem, chálók és női divatkelme-kereskedők

Pest, váci-utca közepén, 15-dik szám alatti hazban

ujjonnan megnyitott

KÉSZ FELŐLTÖNYÖK NAGY TERMÉBEN.

Egész menyasszonyi készletek kiállítása gyorsan eszközöltetik.

1342 (8-0)

ÜDÍTŐ-NEDV

(Restitutions-Fluid) lovak számára

KWIZDA FERENCZ JÁNOSTÓL Korneuburgban.

Első Ferenc József osztriai császár Ö Felsője által, az osztriai államok összes területére nézve — megelölözök annak gyakorlati használatát illetőleg s a magas osztriai kir. osztriai egészségügyi hatóság által történt megvizsgálata folytán — egy kizárólagos szabadalommal látottat el, s a londoni világkiállításon érdemmel kitüntetve — ő felsége által királyi és porosz király udvari istállóiban, dr. Knauer fő-lóorvos hozzájárultával történt hivatalos megállapítás folytán, a legnagyobb eredményekkel használtatik; ezen üdítőnedv a lovak legnagyobb megerőltetéssel járó munkában a késő korig folytonosan vidám s jó erőben fenntartja, s különösen terhes munka előtt s után erősítő, leg hat.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál, királyutca 7. sz. a. Továbbá:

B-Gyarmaton Oroszta F., — Breznóbányán Gölner S. és fia., — Debreczenben Bigio J., — Dettán Braunmüller J., — Eperjesen Zsembery, — Eszéken Deszati, — Esztergomban Bierbrauer J. C., — Gyöngyösön Kozsianovich J., Győrött: Lehner F., — Isperen Flamm J., — Kassan Novelly A., — Késmarkon Gensersch, — Kőlozsvárt Wolf J., — Komáromban Ziegler A. és fia., — Lugoson Kronetter F., — Miskolczon Spuller J. A., — Nagy-Becskereken Haidegger, — Nagy-Kanizsán Fesselhofer és Rosenfeld, — Nagyszombatban Smekek és fia., — N-Varadon Janky A., — Pakson Florián J., — Pápan Bezmüller W., — Pésett Háy E., — Pozsonyban Schertz F. és Haekenberger testv., — R-Szombatban Hamalár A., — Rosnyón Poós J. J., — Szabadkán Stojkovic D., — Szekszárdon Hutter A., — Szekszéken Dietrich A., — Szolnokon Scheffák, — Szekesfehervárt Kovács P. és Legmánt Á., — Sopronban Müller és Meszey, — Trencsenben Weiss L., — Tepliczen Weiss L., — Varadson Halter F., Verőczén: Bész J. K., — Zágrabbán Mihics Gr., — Zala-Egerszegen Hulinsky A. Egy palack ára 1 ft. 40 kr.

Két palacknál kevesebb nem rendelhető meg, a pakolásért 30 ujkr. számítatik.

OVÁS. Osszetevésések kikerülése tekintetéből, más hasonlev nem szabadalmazott gyártmányokkal, — tisztelettel kérjük arra figyelmeztetni, hogy a cs. kir. szab. üdítő-nedv palackjai czimképein a szabadalmi okirat, a londoni érem és a korneuburgi kerületi gyógyszerértár czéje van nyomon, az utóbbi még a palackokra is beégetve.

3651/865.

Árverési hirdetmény.

Nógrádmegy törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré létezik, hogy Plachy-Rattkay Mária kérelmére néhai Szerény Antal örökösai ellen a megyeri 390., 391., 392., 393. és 395. tikkben biztosított 12,000 pft. követelés és járulék behajtása végett, néhai Szerény Antal örökösai nógrádmegyeri megyeri bírtokora elrendelt végrehajtási árverés fogantatására. Az 1-6 árverési hatánapul 1865. évi december 29-én 9 órakor délelőtt kezdőleg a helyszínen tüzetik ki, mely alkalommal a felek közt történt megegyezés szerint néhai Szerény Antal örökösai nevére fölvetett megyeri fekvőseiei, melyek 54,098 ft. 12 krra o. é. bíróság becsült fekvőseiek tartozmányaikkal együtt, még pedig: A megyeri 390. sz. tjkbo jogvezet + 1. sz. a. nemesi bírtok. Továbbá e községbeli 391. sz. tjkbeli A1 1-6. sz. a. kurialis bírtok. Annak a megyeri 392. sz. tjkbeli A1 1-31. sz. a. nemesi bírtok. A megyeri 393. sz. tjkbeli A1 1-61. sz. a. nemesi bírtok. Azon községbeli 395. sz. tjkbeli A1 1. sz. a. nemesi bírtok együttesen nyilvános árverés útján a helyszínen, Megyerben, még pedig a második árverési hatánapon becsáron alól is a legtöbbet ígérőnek el fognak adni. Ezen árveréshez a venni szándékozók azon kijelentéssel hivatnak meg, hogy bánatpenzül 5% ftot o. é. tartoznak készpénzben letenni; a legtöbbet ígért vevő az árverés napjától számított 3 hó múlva a vételár felét, a másik felét 6 hónap alatt az árveréstől számítva tartozik letézteni, ezen idő alatt pedig a nála levő részletek 6% kamattal.

A többi kölcsönös megállapítás szerinti árverési feltelemek — a bírtokról szóló telekkönyv és a becselési oklevél a nógrádmegyeri telekkönyvi hivatalban megtekinthetők, ugyintán a tárgyalási jegyzéknyv alapján történt megállapítás, a kielőgési sorrendnek az ideiglenes törv. szab. 181. §-a értelmében e hatóságnál letétve ennek ottani megtekintésére az illető felek utasítatnak. Nógrádmegyeri törvényszék telekkönyvi osztálya B.-Gyarmaton, 1865. évi október hó 2-án. 1353 (3-3)

SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP

mell- s tüdőbetegek számára,

továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellzorogás, elnyálkásodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható:

PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában, — dr. Wagner D. gyógyszerésznél a váci-uton, — Thalmayer A. és társa, — Oszetszky F., — Schirk J., — és Gerhardt A. úrnál. BUDA: Schwarmeyer J. gyógyszerész úrnál.

Aradon: Probst F. J. Aszódon: Sperlag J. gy. Baján: Kienautz J. Brassóban: Gyertyánfy, Fabrick és Jekelius gysz. Battonyan: Bigio K. Belgrádon Nicolacovic test. Beszterczén: Dietrich és Fietscher. Bonyhádon: Kramolin J. gy. Brassóban: Fabick Ed. Broadban: Valentovics gy. Csáktornyan: Kárász A. Csonzón: Borsay F. gysz. Debreczenben: Göbl N. gy. Deesen: Krémer S. Dettán: Braunmüller J. gy. Deveszerben: Hoffmann B. Eszéken: Kawlowicz gysz. Eperjesen: Zsembery Ign. Eperjukvár: Conlegner Ign. Ezerben: Wessely gysz. Eszéken: Thürner fiai és Dessáthy gyógyszer. Győrött: Brunner F. gysz. Kálmán: Lukács gysz. Harszföld: Hagelschmidt V. Hatszéken: Mátesy B. gysz. Ipolyhádon: Mikulási T. Jolsházán: Kuna gysz. Jolsván: Maletér gysz. Kaposvárt: Schröder J. gy. Kőszegen: Strehle gysz. Károlyvárt: Benich J. Kis-Martonban: Kodolányi gysz. és Spatay A. Kassán: Eschweg E. Késmark: Gensersch C. és A. Keskeméten: Papp M. Karansebesen: Weber A. gy. Karolyfehervárt: Fischer Ed. gyógyszer. Kolozsvárt: Megay C. M.

Körmöczön: Draskóczy gy. Karolyfehervár: Fischer E. Kutiában: Stojkovic. Kun-Sz.-Miklós: Stois A. Lőcsén: Lehrer S. J. gysz. Lublón: Krivácsy gyógyszer. Lugoson: Arnold J. Mediason: Breiner K. Mosonban: Pranter J. gysz. Miskolczon: Spuller J. gysz. Mitrovicz: Kerstonoshios A. mayer gyógyszer. Marosvásárhely: Jeney gy. Munkácsen: Grütler L. Mohacsón: Kögel D. Nagybányán: Horacek S. gysz. Nezszerben: Fuochs J. Nyitra: dr. Láng E. Nylregyházán: Hönisch Ede gyógyszer. Nagy-Becskereken: Nedelkovics és Haidegger. Nagy-Kanizsán: Welisch és Lovack gyógyszer. Nagykároly: Schöberl C. gy. Nagy-Kiklin: Komka A. J. Nagyvaradon: Janky A. Nagyszombatban: Pantoschek R. gyógyszer. Orosházán: Vangyel M. Pancsován: Graff gysz. Pécsétt: Kunz Nándor. Pozean: Balogh gyógyszer. Pótlakon: Sepsessy gysz. Pozsonyban: Schueberger és Dussil gysz. Rosnyón: Posch J. gysz. Rimaszombat: Hamalár gyógyszer. Ruman: Milutinovitz S. Rikáson: Boromi K. gysz. Szászvaros: Sándor R. gy. Szabadkán: Hofbauer L. gy.

S.-Sz.-Györgyön: Ötvös P. gyógyszer. Sopron: Voga és Rupp-recht. S.-A.-Ujhelyen: Deutsch J. Saslyanban: Múcke A. gy. Selmecezen: Breymann. Segesváron: Misselbacher J. Szerajevóban: Gyuleka N.G. Szekesfehervár: Kubányi F. Szombathelyen: Mittermayer gyógyszer. Szegeden: Sany R. gyógyszer. Siklóson: Nyers S. gysz. Szathmaron: Juracek S. gysz. Szent-Miklósban: Halauschka P. gyógyszer. Szarvason: Réthy V. Szentesen: Eissdorfer G. gy. és Prohaska Gyula. Temesváron: Kraul és Roth gyógyszer. Tokajban: Krötzer A. gy. Tordán: Welits és Wolf. Tatan: Nierft F. gysz. Török-Szent-Miklós: Pillosz M. Trencsenben: Simon A. gy. Ungvárt: Telendy gysz. és öze. Benesch P. Újvidéken: Schreiber F. Varannán: Elizar gysz. Veszprémen: Frommel. Vácson: Tragar A. Varadson: Halter gysz. Vereszezen: Herzog gysz. Zimony: Ivánovics és fia. Zalatlan: Nagy Gyula. Zombor: Stein fia Márk. Zambokré: Neumann M. Zentan: Wnits testvérek úrnál.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 1352 (1-6) Ugyanezen bizományos uraknál kapható:

HELUNGKIANG

arábiai és ázsiai állatgyógyító-pora,

mely a beteg állatok, u. m. lovak, szarvasmarhák, sertések s juhok gyógyítására Arabiában és Ázsiában a legkitűnőbb eredménnyel használtatik.

Ára egy kis csomagnak 40 kr., egy nagy csomagé 80 kr.

A főraktár létezik Bittner Gyula gyógyszerésznél Gloggnitzban.

Kalapgyári-raktár

SKRIVÁN FERENCZ

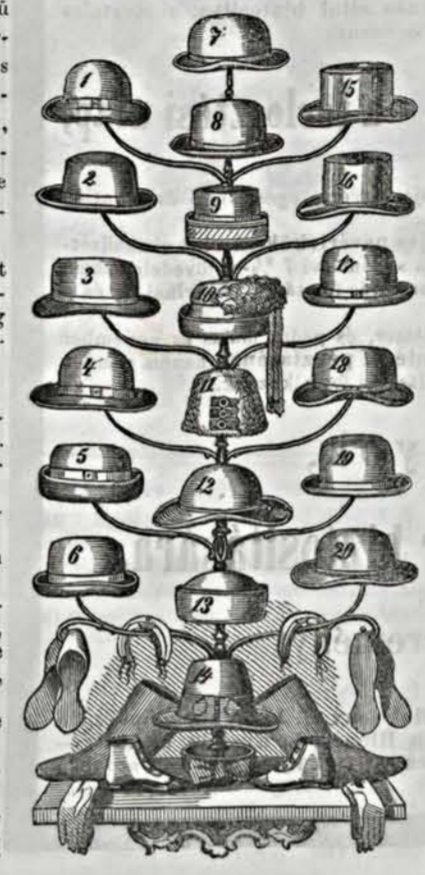
1360 (1-5)

PESTEN.

váci- és zsidó-utca szögletén, az „Ypsilanti“ mellett.

Nagy választéku raktár, mindennemű selyem- és nemezkalapokból, urak, urhölgyek és gyermekek számára, saját és külföldi gyártmányok, kelme-vadász-kalapok, hazi- és vadászpikkák, kucsnak, nyakkendők, inggallérok, Glacée- és téllkesztyűk, utli-nemez-topánkák, ugyinté nemez-czipők bőrtalppal, egészségi határnyák és papuesok és nemeztalpak.

Az összes formák az alatti számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeléseknél a mellette álló számok pontos kitétele mellett, még a kalapok árát, szinét és a fejnyágát megjelvezni kértünk.

1. szám legújabb forma, egész kemény, fekete vagy szürke színben 4-5 ftig.
2. „ széles karimával, egészen lágy, fekete vagy szürke színű 4-5 ftig.
3. „ kemény, fekete vagy szürke színben 3-5 ftig.
4. „ egész kemény vagy szürke színben 3-5 ftig.
5. „ félkemény vagy szürke színben selyemmel bélelte 3, 4-4 ft. 50 kr., selyemmel és bársonnyal kerítve 4 ft. 50 kr. — 5 ftig. legfinomabb 6 ft. nem bekerítve 3-4 ftig.
6. „ félkemény vagy egész lágy, fekete és szürke színben 4-5 ftig.
7. „ félkemény vagy egész lágy 2 ft. 50 kr. egész 4 ft. 50 krig.
8. „ félkemény vagy egész lágy 3-5 ftig.
9. „ Inaskalap fekete kemény 4, 5, 6 ft.
10. „ Kocsikalap csak feketén és kemény 3-6 ftig.

11. „ Kucsma 2 ft. 50 kr., finom Ástrián 5 ft., Persian 6-8 ftig.
12. „ Kalapok tiszt. p. ipok számára egyszerű 4-5 ftig., selyem-nemezbeli 5-6 ft.
13. „ Egész lágy, fekete 3, 3 ft. 50 kr. 4 ftig., szürke 3-4 ft., zöld 4 ft., barna 3 ft. 50 kr.
14. „ Vadász-kalap kelmeből szürke, zöld bekerítve egész lágy, stájerforma, finomul felcizálva 6 ft., szürke nemezbeli 4-5 ftig., zöld nemezbeli 4-5 ftig.
15. „ Selyem-kalap fekete kemény 4-5 ft. 50 krig.
16. „ Selyem-kalap fekete kemény 4-5 ft. 50 krig.
17. „ fekete és szürke félkemény, egész lágy 4-5 ft.
18. „ egész kemény csak fekete 4-5 ftig.
19. „ fekete félkemény, egész lágy 4-5 ftig.
20. „ Utazó forma, széles, lágy vagy félkemény, világ-szürke, sötét-szürke vagy fekete 3-5 ft.

Gyermekek-kalapok kaphatók, 4. számú egész kemény, fekete kocska szalaggal, vörös, fekete vagy fehér 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr. 5. számú fekete vagy szürke, selyem vagy bársonnyal felkötve 3 ftal, vékony szalaggal 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ftig., 7. számú, fekete vagy szürke 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft. Legkisebb gyermekek számára felálló karimával fekete vagy szürke 2 ft. 50 kr., 3 ft., színt olyanok tiszta fehér 5-6 ftig.

Kalapok, festés, tisztítás vagy divatosítás végett a legnagyobb készséggel elfogadhatnak és gyorsan elkészítetnek.

Nagybani és darabonkinti eladás.

A legnagyobb vászonruha-raktárban

váci-utca,

„Ypsilantihoz“ Pesten,

kaphatók a legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindennemű fehérneműek férfiak, hölgyek és gyermekek számára,

ugymint:

20000 darabnál több férfi-ínges krumburgi vagy hollandi vászonból darabja 3 ft. 3 ft. 25 kr., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft. 12 ft.

10000 darabnál több színes férfi-ínges 1000 különböző mintában, régiebb mintája 1 ft. 80 kr., 2 ft., legújabb minták és legdivatásabban varrva 2 ft. 50 kr., 3 ft.

Fehér pamut madapolan férfi-ínges 1 ft. 75 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr. Férfi-gatyák vászonból, magyar vagy felmagyar mintára 1 ft. 75 kr., 2 ft., 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr.

Női ínges krumburgi vászonból, simák 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 5 ft. Női ínges krumburgi és hollandi vászonból hímzve 4 ft., 5 ft., 6 ft., 7 ft., 7 ft. 50 kr., 8 ft., 9 ft., 10 ft., sveizosi és francia mellmustrával 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 7 ft.

Fü-ínges vászonból 4 éves 1 ft. 80 kr., 2 ft. 10 kr., 6 éves 1 ft. 85 kr., 2 ft. 40 kr., 8 éves 2 ft., 2 ft. 45 kr., 10 éves 2 ft. 10 kr., 2 ft. 65 kr., 12 éves 2 ft. 40 kr., 2 ft. 90 kr., 3 ft. 50 kr., 14 éves 2 ft. 65 kr., 3 ft. 15 kr., 4 ft. 20 kr., 16 éves 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr. Színes fü-ínges 4 éves 1 ft. 25 kr., 6 éves 1 ft. 40 kr., 8 éves 1 ft. 55 kr., 10 éves 1 ft. 75 kr., 12 éves 2 ft., 14 éves 2 ft. 10 kr., 16 éves 2 ft. 20 kr.

Mindennemű fell alsó mellények, nadrágok, határnyák és egyéb fell czikkék férfiak és hölgyek számára nagy választásban. Főrák a legjobb amerikai krinollinnal fehér vagy hamuszín, darabja 2 ft. 50 krtól 6 ftig., vörös 5 ftől 8 ftig.

Színes alsó szoknyák legfinomabbak, darabja 6 ft. 50 kr., 7 ft., 7 ft. 50 kr. Férsteli orvos tykszent-írtoszeze egy-üvegesek 24-ig.

És sok egyéb kész fehérnemű czikkék, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetük.

Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat krumburgi, hollandi, irlandi, kreasz- és bórvasznyakban a legolcsóbb gyári árakon. Vászonbendőkötő tucatja 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 7 ft. 50 kr., 8 ft., 9 ft., 10 ft., egész 20 ftig.

Töröltökötök tucatja 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8-16 ftig. Színes agyi kanavász vége 9 ft., 10 ft., 11 ft., 12 ft., 13-16 ftig.

Valóságos vászon-asztalcnemű. Asztalkendők tucatja 5 ft. 30 kr., 6 ft. 20 kr., 6 ft. 60 kr., 7 ft. 50 kr., 8 ft., 9 ft. 24 szembélyre. Legjobb minőségű kötő-czerna csomója 1 ft. 20 kr. és 1 ft. 60 kr. Nagy választás agyterítők, pique és tricót-paplanokból, kavész-kendőkötők és minden e nembe vágó czikkékből.

Raktárunkban vett czikkéknél nagy előnyül szolgál az, hogy minden megvett, az árjegyzék elállott czikkék 14 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem ugyiszemint ki nem elég tési esetben az ár vissza is adatik. Szállítások minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétel nélkül gyorsan és legjobban eszközölhetnek, ugyinté mindennemű megrendelések mustra szerint leg hamarabb elkészítetnek.

1356 (2-6) Kolláris Jozsef és fia.

Kiadásomban épen most jelent meg és Hartleben és farsal könyvkereskedésében Pesten (váci-utca 17. sz. a.), valamint minden más könyvruhásnál is kapható:

Az osztriai ÁTALANOS MAGANJOG ALAPTANAI.

Tekintettel a római jogra s a francia és szászországi polgári törvénykönyvre.

Függelékkel, mely az elveket a magyar jogélethez való alkalmazhatóság fejtegeti. I. füzet.

Irta BAINTER JÁNOS.

A munka három füzetből fog állani, melyek előfizetési ára 3 ft.

1362 (1) Hartleben Adolf, kiadó-könyvász.

Kiadásomban épen most jelent meg és Hartleben és farsal könyvkereskedésében Pesten (váci-utca, 17-ik sz. a.), valamint minden más könyvruhásnál is kapható:

A német IRODALOM KÉZIKÖNYVE

középtanodák számára. Szerkesztette Dr. Riedl Szende. Nagy 8-rét. Ára 2.

Ugyanezen szerzőtől kiadásomban tovább megjelent: Ungarische Grammatik für den Schul- und Selbstunterricht. 8-rét. Ára 1 ft. 20 kr.

1363 (1) Hartleben Adolf, kiadó-könyvász.

Gyümölcs-fák

a legjobb fajokban és az új catalogusban megnevezett egyéb növények Klauzál Gabor Kis-Tésényi kertjéből megrendelhetők. Liedenmann Frigyes ur írodájában Pesten, máza-utca 2-ik szám., ugyintán alulírott nál Budán, halászáros 77-ik szám alatt; továbbá Zaher és Szakmáry úrnál Kassán, Spuller A. József úrnál Miskolczon, és Possert Janos úrnál Debreczenben.

Kajszinbarczk 17 fajban 2, 3, 4- és 5-éves, a megrendelő általi fajkiölöléssel darabja 30, 37, 44-50 kr.; kerész általi fajválasztás mellett 26, 33, 40-46 kr.

Körte 179 fajban 2, 3, 4, 5-évesek, a fentebbi áron.

Alma 348 fajban 2, 3, 4, 5-évesek 27, 34, 40-46 kr.; illetőleg 23, 36-42 kr. Névűekül vegyesen 15, 20, 24-28 kr. darabja.

Mandula: édes, 2-3-évesek 12-16 kr. darabja. Almavadócok, magból tenyésztettek és átültettek, nemesítésre alkalmasok 2, 3-4-évesek, száza 1 ft. 20 kr., 1 ft. 80 kr., 2 ft. 50 kr. — Földi eper (Ananas) 20 darab 4 kr., száza 1 ft. 80 kr. — Spárgagyökér, hollandi, 2, 3-éves, száza 90 kr. — 1 ft. 20 kr. — Rózságak, nemesítésre alkalmasok, darabja 6 kr.

Bérmentes felszólításra az új catalogus azonnal megküldetik.

1359 (1-8) Dr. Schmidt Janos, kert-intéző.

CSÁTHY LAJOS és TÁRSA könyvkereskedésében Debreczenben, főpísz és Csapp-utca szögletén 7-ik szám., valamint más könyvkereskedésben is kapható:

Magyar protestáns EGYHÁZSZONOKLAT TÖRTÉNELME,

kiűfők után dolgozva a magyar prot. hitészonokok nyomtatott vagy kéziratban levő munkáiból. Mutatványokkal s az egyházi beszédek biráltaival, a reformatóriái a mai időig.

Irta TÓTH MIHÁLY.

a debreczeni ref. főiskolában gyak. lelkes és ker. erkölcsen ny. r. tanára.

I-6 kötet: a reformatóriól a XVII-ik század végeig. Ára 1 ft.

E munka mint a magyar egyházirodatolomban valóságos hűzött pótló monographia, minden irodalombarát figyelmébe ajánvialtunk inkből ajánlatuk: mivel a második füzet rövid időn elhagyandja a sajtót. 1351 (3-8)

Viz által legzarolt házi és szoba-ürszékek, melyek által a bűz tökéletesen elzáratik, darabja 5-8 ft., kettős zárral, csinos szerkezet 15 ft.

Készület, mely minden árnyékszekhez alkalmazható, s mely által a légvonal és bűz tökéletesen eltávolítatik, darabja 10 ft. E két tárgy királyi szabadalommal látottak el.

Ezerszeresen megpróbatl, általam feltalált és szabadalmazott melyek alkalmazása által a füst a konyhából és lakhelyiségekbe könnyen eljutnak, dbja 10 ft.

A pakolásért darabonkinti lddával együtt 1 ft. számítatik. Felöltök számarla fürdőkádak 13-15 ft., huztelőzések s más egyéb érczumkálalok új s régieb épületekre a legújtanósb áron számítatnak, s még a legeszekebb tárgyak is kijavítás végett elfogadhatnak.

1245 (2-6) M KSITS KÁROLY, bádagos-mester. RAKTÁRA: rózsater 2-ik szám., a városháza mögött.

